

מנהגות

לע"נ מרן ר' אלעזר מנחם מן
בן ר' עזריאל שך זצוק"ל
הערות
הוצאות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 327 פרשת וירא תשע"ט

מנהגות עז-פג

שיעור חזק חזמי בדרך קצרה

לחלה כך לחמי תודה בא עשרון לחלה, ואין ללמוד משתי הלחם שבא סך הכל שתי עשרונות כך בלחמי תודה יביאו רק שתי עשרונות כי כתוב תהינה שכל אחד בא עשרון ולמדנו שלחמי החמץ באים עשרה עשרונות, ולחמי המצה לומדים מהפסוק על חלות לחם חמץ שכנגד החמץ יביא מצה ונמצא שבאים עשרה לחמץ ועשרה למצה, ואין לומר שכמו שהעשרה של חמץ באים מין אחד כך העשרה של המצה יבואו מין אחד שכתוב אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן סלת מורבכת, וא"כ יוצא שיש ג' עשרונים ושליש לכל מין וג' חלות לעשרון וכולם יחד הם ארבעים ונוטל הכהן ארבע אחד מכל מין והשאר נאכל לבעלים. **יש להקשות** במה שלמדו בברייתא שמקריבים מהמחומר שכתוב את כל חלבו ירים ממנו ומה שייך שם מחומר, ויש לבאר כדברי אבימי בשם רב חסדא שלמדו משם שלא ינתח את הבשר קודם האימורים.

יש להקשות במה שלמדו מתרומת מעשר מדוע לא נלמד מתרומת מדין שהיא אחד מה' מאות, ויש לומר שעדיף ללמוד תרומה שנוהגת לדורות מתרומה הנוהגת לדורות ולא מתרומת מדין שאינה נוהגת לדורות, אך קשה שנלמד מתרומת חלה ויש לומר ששנו אצל ר' ישמעאל שעדיף ללמוד דבר שנאמר בו ממנו ולא מתרומת חלה שלא כתוב בה ממנו.

רבא מסתפק אם בתרומת לחמי תודה חייבים מיתה וחומש שהרי לומדים אותה מתרומת מעשר והיא תהיה כמותה גם לענין מיתה וחומש או שנאמר בתרומה בו וחמישתו שרק בתרומה יש חומש ולא בלחמי תודה, עוד יש להסתפק אם היא מדמעת כמותה או לא, ונשאר בתיקו.

דף עח רב יצחק בר אבדימי מבאר איך למדו בברייתא מתהינה עשרה עשרונות למצה של לחמי תודה שכתוב תהינה עם שני יו"ד אך קשה שנאמר שהכוונה לעשרה חצאי קבים ומבאר רבא שהתורה דברה על העשרונות.

יש להקשות במה שלמדו עשרה במצה בהיקש ללחמי חמץ הרי דבר שלמד בהיקש לא מלמד שוב בהיקש, ויש לומר שכיון שלמדו ממנו וממה שכתוב בו זה לא נקרא למד בהיקש אך זה מובן רק למ"ד שכשלוומדים ממנו ומדבר אחר זה לא נקרא למד בהיקש אך למ"ד שגם זה נקרא למד בהיקש איך לומדים עשרה לחמי מצה, ויש לבאר שכתוב תביאו לרבות.

משנה מילואים באו כמצה שבתודה חלות ריקקים ורבוכה, נזירות באה כשני חלקים של מצה של תודה חלות וריקקים בלי רבוכה וא"כ זה בא עשרה קבים ירושלמיות שהם ששה עשרונים ושני שלישי. **גמרא** רב חסדא מבאר בשם רב חמא בר גוריא שלמדו מילואים מהפסוק ומסל המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת וריקק אחד ואמנם למדו חלות חלות וריקק ריקק ולכאורה שמן הכוונה לרבוכה, ורב אויא דוחה שאולי הכוונה לחתיכת עיסה מטוגנת בשמן אלא יש ללמוד כמו שאמר ר"נ בר רב חסדא בשם רב טבלא שלומדים מהפסוק זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו ומה שייך משיחת אהרן לבניו אלא לומדים משם להקיש חינוך למשיחה כמו שבהמשחו זה בא רבוכה כך בחינוך זה בא רבוכה.

רב חסדא אומר שכהן גדול שמתקרב לעבודה צריך להביא שני עשרונות האיפה אחת להמשחו ואחת לחינוכו, ורב אשי אומר שיביא ג' עשרונות ואין ביניהם מחלוקת אלא רב אשי דיבר באופן שעדיין לא עבד כהדיוט והוא צריך להביא עוד אחת עבור חינוך של הדיוט.

שנו בברייתא שנאמר בנזיר שלמיו לרבות שמביא י' קבים ירושלמיות ועוד רביעית שמן ואין ללמוד משם לכל מה שאמור בענין כי כתוב מצות ומבאר רב פפא שמביא חלות וריקקים שנאמר בהם מצות להוציא רבוכה שלא נאמר בה מצות, ואצל ר'

דף עז בקרבן תודה מביא עשרים עשרונות עשרה עשרונות לחמץ עשרון לכל חלה, ועשרה עשרונות למצה ויש ממצה שלשה מינים חלות ריקקים ורבוכה ויש שלשה עשרונים ושליש לכל מין ומין ומכל עשרון עשו שלש חלות, ובמדה ירושלמית הם היו שלושים קבים ט"ו מהם לחמץ וט"ו למצה, בחמץ היו קב ומחצה לכל חלה ובמצה היו ג' מינים חלות ריקקים ורבוכה והיו ג' קבים לכל מין ובכל קב היו שתי חלות. **גמרא** רב חסדא מבאר מנין שתודה באה מה' סאים ירושלמיות שכתוב בפסוק האיפה והבת תוכן אחד יהיה וכמו שבת היא ג' סאים כך איפה היא ג' סאים ואין לומר שלומדים שבת היא ג' סאים מהפסוק מעשר החומר הבת שא"כ ניתן ללמוד כבר מהפסוק ועשירית החומר האיפה אלא שלא יודעים כמה הוא חומר וא"כ לא ניתן ללמוד מהפסוק שבת היא מעשר החומר, אלא לומדים מהפסוק וחוק השמן הבת השמן מעשר הבת מן הכור עשרת הבתים חומר כי עשרת הבתים חומר.

שמואל אומר שלא מוסיפים על מדות יותר משתות וכן לא מוסיפים על מטבע יותר משתות והמשתכר לא ישתכר יותר משתות, ואין לומר שהטעם הוא כדי שלא להפקיע את השערים שא"כ גם שתות יהיה אסור אלא הטעם הוא משום אונאה כדי שלא יהיה ביטול מקח, אך יש לדחות שרבא אמר שבדבר שהוא במדה משקל או מנין חוזר אפילו פחות מכדי אונאה, אלא הטעם הוא כדי שלא יפסיד התגר שלא ישים לבו שכשקנה בכפר נתנו לו לפי המדה שגדולה שתות והוא ימכור בעיר לפי המדה הקטנה, אך קשה שממילא הוא מוכר קצת יותר ביוקר שהרי אם ימכור במחיר שקנה בכפר הוא לא יקרא תגר, אלא מבאר רב חסדא ששמואל דרש את הפסוק השקל עשרים גרא עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם ולכאורה כולם יחד זה מאתיים וארבעים, אלא שהמנה של קודש היה כפול והוסיפו על המדות ולא הוסיפו יותר משתות, ממאתים למאתיים וארבעים, והשתות הוא מבחוץ שהוא חומש מתוך החשבון, ורבא מדייק ממשנתנו שתודה באה מה' סאים ירושלמיות שהן ששה מדבריות.

ע"ב משנה הכהן נוטל תרומה מכל לחמי התודה אחד מעשרה, שכתוב והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה', מאחד לומדים שלא יטול פרוס, מכל קרבן לומדים שכל הקרבנות שוות שלא יטול מקרבן על חבירו, וכל זה לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה והשאר נאכל לבעלים. **גמרא** שנו בברייתא שמוהקריב ממנו לומדים שיטול מהמחומר ויהיו כולם יחד, מאחד לומדים שלא יטול פרוס מכל קרבן לומדים שכל הקרבנות שוות שלא יטול מקרבן על חבירו, וכשכתוב תרומה לה' לא כתוב כמה ולכאורה יש ללמוד מתרומת מעשר שזה אחד מעשר ומצד שני ניתן ללמוד מביכורים שאין להם שיעור, ולכאורה עדיף ללמוד תרומה שאין אחריה תרומה מתרומת מעשר שאין אחריה תרומה ולא מביכורים שיש אחריהם תרומה, אך מצד אחר יש ללמוד תרומת תודה שנאכלת במקום קדוש בירושלים מביכורים שנאכלים במקום קדוש ולא נלמד מתרומת מעשר שנאכלת בכל מקום אלא לומדים בגזירה שוה שכתוב בתודה ממנו וכתוב בתרומה מעשר ממנו וכמו שבתרומת מעשר זה אחד מעשרה כך בתרומת לחמי תודה, ועדיין לא למדנו כמה היא חלה ולכאורה יש ללמוד משתי הלחם שכתוב שם לחם וזה עשרון לחלה כך לחמי תודה זה עשרון לחלה, אך מצד שני ניתן ללמוד מלחם הפנים שכל לחם הוא ב' עשרונות, ולכאורה עדיף ללמוד מנחת תודה שבאה חמץ עם הזבח משתי הלחם שבא חמץ עם הזבח ולא מלחם הפנים שבא מצה ומצד שני עדיף ללמוד לחמי תודה שבא אף מישן ואפילו מחו"ל מלחם הפנים שבא מישן ואפילו מחו"ל ולא נלמד משתי הלחם שבא רק מחדש ומהארץ, לכן יש ללמוד מהפסוק ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים ותביאו בא ללמד שמה שמביאים ממקום אחד הוא כזה וכמו שבשתי הלחם הוא עשרון

ישמעאל למדו שמצות הוא כלל ורקיקים זה פרט ואין בכלל אלא מה שבפרט שמביא רק חלות ורקיקים ולא רבוכה.

עמוד ב משנה אם כששחט את התודה בפנים לחמה היה מחוץ לחומה לא קדש הלחם ואם שחט קודם שקרמו פניו בתנור ואפילו אם קרמו כולם חוץ מלחם אחד לא קדש הלחם. **גמרא** ר' יוחנן מבאר שחוץ לחומה הכוונה חוץ לחומת בית פאגי ור"ל סובר חוץ לחומת העזרה ונחלקו שר' יוחנן למד מהפסוק על חלות לחם חמץ יקריב שלא צריך על בסמוך, ור"ל סובר שעל הכוונה סמוך ממש, ויש להקשות שכבר נחלקו בזה לגבי פסח ששנינו שהשוחט את הפסח על החמץ עובר בלאו ור' יהודה סובר שגם על התמיד עובד ור"ל אמר שחייב רקכשיש לשוחט או לזרוק או לאחד מבני החבורה עמם בעזרה שכתוב לא תשחט על חמץ ועל הכוונה בסמוך, ור' יוחנן סובר שחייבים גם אם יש להם חמץ מחוץ לעזרה שעל הכוונה גם כשאינו בסמוך, ויש לומר שהיינו אומרים שגם לר' יוחנן שחלק בחמץ הוא יודה כאן שכדי שהלחם יתקדש הוא צריך להיות ממש בסמוך ואם היו חולקים כאן היינו אומרים שר"ל יודה לר' יוחנן שיש איסור שחיתת פסח בכל מקום שיש עמו חמץ, ושנינו כדברי ר' יוחנן שמי ששחט את התודה ולחמה היה מחוץ לבית פאגי לא קדש הלחם.

בברייתא למדו שהלחם מתקדש רק כשקרמו פניו מהפסוק על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח, מקרבנו על זבח לומדים שהלחם קדוש רק בשחיתת הזבח וממה שכתוב זבח תודת לומדים שהלחם קדוש רק כשהזבח קרב לשמו.

שנו בברייתא שיוציאים בפסח במצה נא ובעשויה באילפס ורב יהודה מבאר בשם שמואל שמצה נא הכוונה שכשהוא פורס אותה לא נמשכים ממנה חוטים, ורבא אמר שאותו הדין לענין תודה והחידוש הוא שלא נאמר שכתוב אחד ולא פרוס ומצה זו נחשבת כפרוס, קמ"ל שהיא כשרה.

חזקיה אומר שאם שחט תודה על שמונים חלות קדשו מ' מתוך שמונים ור' יוחנן אמר שלא קדשו מ' מתוך שמונים, ואמר ר' זירא שלכו"ע אם אמר שיקדשו מ' מתוך שמונים קדשו ואם אמר לא יקדשו ארבעים אלא א"כ יקדשו שמונים לכו"ע לא קדשו, ונחלקו בסתמא שלחזקיה הוא התכוון רק לאחריות ולר' יוחנן הוא מתכוון לקרבן גדול, ואביי אומר שלכו"ע כוונתו לאחריות ונחלקו שלחזקיה הכלי שרת מקדשים את מה שראוי להם שלא מדעת ולכן קדשו ארבעים, ור' יוחנן סובר שכלי שרת מקדשים רק לדעת וכאן שאינו יודע אינו קדוש, ורב פפא אומר שלכו"ע כלי שרת מקדשים שלא לדעת ונחלקו לגבי סכין שלחזקיה הסכין מקדשת ככלי שרת ולר' יוחנן כיון שאין לה תוך אינה מקדשת, ויש אומרים בדעת רב פפא שלכו"ע כלי שרת מקדשים רק לדעת ונחלקו בסכין שלחזקיה היא מקדשת יותר מכלי שרת ור' יוחנן סובר שהיא לא מקדשת יותר מכלי שרת.

משנה אם שחט את התודה חוץ לזמנה וחוזק למקומה קדש הלחם ואם שחט ונמצאת טריפה לא קדש הלחם ואם שחט ונמצאת בעלת מום ר"א אומר שקידש וחכמים אומרים שלא קידש, אם שחט שלא לשמה וכן איל המילואים ושני כבשי עצרת ששחט שלא לשמה לא קדש הלחם. **גמרא** משנתינו היא כדעת ר"מ ששנינו זה הכלל שדבר שפסולו הוא קודם שחטיטה לא קדש הלחם ומה שנפסל אחר שחטיטה קדש הלחם, אם שחט חוץ לזמנה או חוץ למקומה קדש הלחם ואם שחט ונמצאת טריפה לא קדש הלחם,

דף עט אם שחט ונמצאת בעלת מום לר"מ דעת ר"א שקדש הלחם ודעת ר' יהושע שלא קדש הלחם, ולר' יהודה ר"א ור' יהושע לא נחלקו על שוחט ונמצאת טריפה או בעלת מום שלא קדש ושוחט חוץ לזמנה שקדש ונחלקו בחוץ למקומו שלר"א כיון שמצאנו שחוץ לזמנה פסול וחוזק למקומו פסול כמו שקדש בחוץ לזמנה כך קדש בחוץ למקומו, ור' יהושע למד שבחוץ למקומו הוא פסול ובבעלת מום פסול כמו שבבעלת מום לא קדש כך בחוץ למקומו לא קדש, אמר ר"א אתה מדמה לבעלת מום ואני מדמה לחוץ לזמנה ועדיף לדמות פסול מחשבה לפסול מחשבה, ור' יהושע סובר שעדיף לדמות חוץ למקומו שהוא פסול שאין בו כרת מבעלת מום שהוא פסול שאין בו כרת ולא מחוץ לזמנה שיש בו כרת, ועוד שיש ללמוד משלא לשמה שהוא פסול מחשבה ואין בו כרת ור"א שתק, ויש להקשות לדעת ר"מ מה ההבדל בין שחטה ונמצאת טריפה שזה פסול שקודם שחטיטה

ונמצאת בעלת מום שזה אחר שחטיטה ויש לומר שמדובר במום בדוק שבעין וכר"ע שאם עלו לא ירדו, ור' יהושע אומר שאף לר"ע שעלו לא ירדו זה רק בפסול שבגופו אך אינו מועיל לקדש את הלחם.

לכו"ע אם שחט חטאת חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד ואם שחט חוץ למקומה לרבא תרד כר' יהושע ולרבה לא תרד כר"א, ורבה חזר בו כמו שר"א חזר בו לעומת ר' יהושע, ויש אומרים שאף שר"א חזר בו רבה לא חזר בו ששם טען ר' יהושע שיש ללמוד משלא לשמו אך כאן אם נלמד משלא לשמה אם עלתה לא תרד.

רב פפא מקשה מדוע התנא של המשנה עזב את איל נזיר שמצוי יותר ונקט איל המילואים שאינו שכיח, ויש לומר שהתנא נקט את מה שכתוב בו תחילה שמקדש את הלחם.

משנה אם קדשו נסכים בכלי ונמצא פסול בזבח אם יש זבח נוסף יקרב עמו ואם לא יפסלו בלינה. **גמרא** זעירי אומר שהנסכים מתקדשים רק בשחיתת הזבח שכתוב בפסוק זבח ונסכים, לכאורה יש להוכיח ממשנתנו שנסכים שקדשו בכלי ונפסל הזבח אם יש זבח אחר יקרב עמו ואם לא יפסלו בלינה, ולכאורה מדובר שהוא נפסל בשחיתתה ויש לדחות שהוא נפסל בזריקה, אך קשה שא"כ זה כדעת רבי ששני דברים שמתירים מקדשים כל אחד בלי השני, ויש לומר שזה גם לר"א בן ר"ש שאין קדושה בחצי מתיר אלא מדובר שקיבל את הדם בכוס ונשפך **עמוד ב** ור"א בן ר"ש סובר כר"ש שהעומד להזרוק הוא כזרוק גם לענין קדושת הלחם.

יש להקשות בדברי המשנה שאם יש זבח אחר יקרב עמו שרב חסדא אומר שאם הפריש שמן עבור מנחה אחת הוא פסול למנחה אחרת, ומבאר ר' ינאי שלב ב"ד מתנה שאם יצטרכו ישתמשו בהם ואם לא הם ילכו לקרבן אחר, ובשמן לא אומרים כך כי הוא מגוף המנחה ואין לומר שיתנו שיצאו לחולין כי גזרו שלא יאמרו שמוציאים מכלי שרת לחול ואין לומר שגם בנסכים יגזרו שלא יאמרו שנסכים של זבח זה כשרים לזבח אחר כי מתתיה בן יהודה שנה שזה מועיל רק כשיש זבח זבוח באותה שעה, ומשמע לפ"ז שאם אין זבח זבוח זה יפסל בלינה וקשה א"כ מדוע כתוב בסיפא ואם לאו יפסלו בלינה שהמשנה תחלק שזה רק כשזבח זבוח באותה שעה ואם לא, ויש לומר שאכן כוונת המשנה שזה רק כשיש זבח זבוח באותה שעה ואם לא זה כאילו נפסל בלינה, אך קשה וכי ר"ש סובר שאומרים לב ב"ד מתנה הרי רב אידי בר אבין אמר בשם ר' עמרם בשם ר' יצחק בשם ר' יוחנן שלר"ש תמידים שלא הוצרכו לציבור לא נפדים תמידים ולחכמים נפדים תמידים ולא אומרים לר"ש שלב ב"ד מתנה, ויש לומר ששם יש תקנה ברעייה.

משנה ולד תודה ותמורתה דהיינו שהפריש תודה והיא אבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם שכתוב והקריב על זבח התודה שרק תודה טעונה לחם ולא ולדה וחילופה ותמורתה. **גמרא** שנו בברייתא על הפסוק תודה יקריב שאם הפריש תודה והיא אבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאה הראשונה ושתיהן עומדות את מי שירצה יקריב עם לחמה שכתוב התודה יקריב ואין לומר שגם השניה טעונה לחם שכתוב יקריבנו אחד ולא שנים ואחרי שהפסוק מרבה וממעט מנין שמקריבים ולדה תמורתה וחילופה, ולומדים מהפסוק אם על תודה, ואין לומר שהם טעונים לחם כי כתוב והקריב על זבח התודה שרק התודה טעונה לחם ולא ולדה וחילופה ותמורתה, ורב חנינא אמר בשם ר' יוחנן שזה רק לאחר כפרה אך קודם כפרה הם טעונים לחם, ורב עמרם דן שאם ר' יוחנן דיבר בחליפי תודת חובה הרי שנינו קודם כפרה שטעונה לחם ולאחר כפרה שאינה טעונה לחם,

דף פ וחליפי תודת נדבה בין קודם כפרה ובין אחר כפרה הן טעונות לחם כי יכול להרבות בתודות כרצונו, ואם מדובר על ולד תודת נדבה בין קודם כפרה ובין אחר כפרה אינו טעון לחם שזה מותר תודה, אלא מדובר בולד תודת חובה שלפני כפרה טעון לחם ואחר כפרה אינו טעון לחם וזה כדברי ר' יוחנן שאמר שאדם מתכפר בשבח הקדש וגם אביי דן בזה והסיק שמדובר בולד תודת חובה, וכן אמר רב יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן שחילופי תודת נדבה טעונה לחם בין לפני כפרה ובין לאחר כפרה כי הוא מרבה בתודות, וולד תודת נדבה בין לפני כפרה ובין לאחר כפרה אינו טעון לחם כי הוא מותר תודה, וולד תודת חובה לפני כפרה טעון לחם ולאחר כפרה אינו טעון לחם.

שמואל סובר שדבר שבחטאת מתה בתודה אינו טעון לחם ומה שבחטאת רועה בתודה טעון לחם, ורב עמרם מקשה שלעיל למדו מהפסוק התודה יקריב שיכול להקריב איזו תודה שירצה עם לחמה, ואין לומר שהשניה טעונה לחם שכתוב יקריבנו אחד ולא שנים ובחטאת באופן זה היא רועה ושנינו שאם הפריש חטאת ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאה הראשונה ושתייהן עומדות לרבי יכול להתכפר באיזו שירצה והשניה תמות ולחכמים חטאת אינה מתה אלא רק אם נמצאה אחר שהתכפרו הבעלים ומשמע שאם נמצאה קודם לכן היא רועה ויש לומר ששמואל סובר כרבי שאבדה בשעת הפרשה מתה ולרבי רועה רק באופן שאמר רב אושעיא שאם הפריש שתי חטאות לאחריות יתכפר באיזו שירצה והשניה תרעה, אך קשה שבתודה באופן זה היא לא טעונה לחם, ויש לומר ששמואל סובר שר"ש שאמר שחמט חטאות מתות, אך קשה שר"ש באמת אין מקרה שבחטאת רועה, ויש לומר ששמואל אכן אמר שכל מה שבחטאת מתה בתודה לא טעון לחם ובא להוציא מדברי ר' יוחנן שאדם יכול להתכפר בשבח הקדש, קמ"ל שלא.

ר' אבא אומר שאם אמר זו תודה וזו לחמה אם אבד הלחם מביא לחם אחר ואם אבדה התודה לא יביא תודה אחרת והטעם הוא שהלחם בא בגלל התודה והתודה לא באה בגלל הלחם.

רבא אומר שאם הפריש מעות לתודה **עמוד ב** ונשאר מהן יכול להביא מהם לחם ואם הפריש מעות ללחם ונשאר מהם לא יביא מהם תודה, ולכאורה אין לומר שהטעם הוא כדברי רב כהנא שלחמי תודה נקראו תודה שכתוב והקריב על זבח התודה חלות מצות שא"כ גם ממותר הלחם יביא תודה, ויש לומר שהלחם נקרא תודה אך התודה לא נקראת לחם.

עוד אומר רבא שאם הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה והיא אבדה והפריש שוב אחרת ונמצאו הראשונות ושלשתם עומדות אם התכפר בראשונה השניה לא טעונה לחם והשלישית טעונה לחם אם התכפר בשלישית השניה לא טעונה לחם והראשונה טעונה לחם אם התכפר באמצעית האחרות לא טעונות לחם, ואביי סובר שבכל מקרה כשהתכפר באחת מהן האחרות לא טעונות לחם כי כולם הם חליפי תודה, ור' זירא אומר שדין זה הוא גם לגבי חטאת שאם הפריש חטאת ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואבדה והפריש אחרת ונמצאו הראשונות ושלשתם עומדות אם התכפר בראשונה השניה תמות והשלישית תרעה ואם התכפר בשלישית השניה תמות והראשונה תרעה ואם התכפר בשניה האחרות ימותו, ואביי סובר שגם אם התכפר באחת מהם האחרות ימותו שכולן הן חליפי חטאת, ולכאורה מה החידוש שהם שוים, ויש לומר שהיינו אומרים שרק לגבי תודות אומרים שיכול להביא לחם באחרונה כי הוא מרבה תודות אך זה לא שייך בחטאת, קמ"ל שבחטאת תרעה.

ר' חייא אומר שאם התערבה תודה בתמורתה ואחת מהן מתה אין תקנה לחברתה שאם נקריב עמה לחם אולי היא תמורה שלא באה עם לחם ואם לא נקריב את הלחם אין תודה באה בלי לחם, ולכאורה אם הוא אמר עלי תודה הוא יוכל להביא אחרת עם הלחם ויתנה שאם העומדת לפנינו היא תמורה השניה היא תודה עם לחמה ואם העומדת היא תודה זה לחמה הנוספת היא לאחריות, ויש לומר שר' חייא דיבר כשאמר הרי זו, והקשו הלומדים לפני רבי שיביא לחם ויתנה אם העומדת היא תודה א"כ זו תודה וזו לחמה ואם לא יצא לחולין, ורבי דחה שלא מכניסים חולין לעזרה, והקשו לו שיביא בהמה עם לחם ויאמר אם זו תמורה השניה היא תודה עם לחמה ואם העומדת היא תודה זה לחמה והנוספת תקרב לשלמים, אמר להם רבי שהוא ממצט את זמן אכילת השלמים, ולוי הקשה שיביא בהמה ולחם ויתנה שאם העומדת היא תמורה א"כ זו תודה ולחמה ואם העומדת היא תודה א"כ זה לחמה והנוספת היא מותר תודה, אמר רבי כמדומה שאין לו מוח בקדקדו,

דף פא הרי לא מפרישים תחילה למותרות, ר' יצחק בר שמואל בר מרתא ישב לפני ר'נ והוא הקשה שיביא בהמה ולחם ויתנה שאם העומדת היא תמורה השניה היא תודה ולחמה ואם העומדת היא תודה א"כ זה לחמה והשניה היא תמורה, אמר לו ר'נ תענה מורי וכי יש עליו לאו של מלקות של מימר וזה יהיה כשר לכתחילה, כשחלה רב עילא נכנסו אליו אביי ותלמידיו והם שאלו שלדעת ר' יוחנן שיש קדושה בלחם מחוץ לחומת העזרה א"כ

הוא יכול להביא לחם ולהניחו מחוץ לעזרה ויתנה שאם העומדת היא תודה זה לחמה ואם לא הלחם יצא לחולין, ויש לומר שכיין שצריך להניף ארבעה לחמים ואינו יכול להניף בחוץ שהרי נאמר והניף לפני ה' ובפנים אינו יכול להכניס כיוון שזה חולין בעזרה, ורב שישא בר רב אידי מקשה שלדעת חזקיה שקדשו מ' מתוך שמונים יכול להביא בהמה עם שמונים לחמים ויתנה שאם העומדת היא תודה השניה תהיה תודה והלחם הוא עבור שניהם, ואם העומדת היא תמורה זה תודה ויתקדשו ארבעים מתוך שמונים, ויש לומר שאינו יכול לעשות כך מפני שהוא ממצט באכילת הארבעים, ורב אשי הקשה לרב כהנא שלדעת ר' יוחנן שהמפריש חטאת מעוברת וילדה יכול להתכפר בה או בולדה א"כ יכול להביא בהמה מעוברת וימתין שתלד ויביא עמה שמונים ויתנה שאם העומדת היא תמורה ולדה יהיה תודה והלחם הוא עבור שניהם וכן אם העומדת היא תודה הלחם הוא עבור שניהם והשני יהיה מותר של תודה אמר רב כהנא מנין שר' יוחנן סובר שאם שייר את הולד הוא משוייר אולי הוא לא משוייר בקדושתו וטעמו של ר' יוחנן שיכול להתכפר בולד הוא בגלל שאדם מתכפר בשבח הקדש, כשהגיע רבינא לדמהריא אמר לו רב דימי בר רב הונא מדמהריא שיכול להביא בהמה ויאמר הרי עלי ויביא בהמה נוספת עם שמונים חלות ויתנה שאם העומדת היא תמורה שני הנוספות הן תודות והלחם של שניהם ואם העומדת היא תודה ומה שאמר עלי היא גם תודה והשמונים של שניהם והנוספת באה לאחריות, אמר רבינא שהתורה אמרה טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואיך נאמר שידור ויביא לכתחילה.

משנה מי שאמר הרי עלי תודה יביא אותה ואת לחמה מהחולין **עמוד ב** ואם אמר תודה עלי מהחולין ולחמה מהמעשר יביא אותה ואת לחמה מהחולין ואם אמר שהתודה ממעשר ולחמה מחולין יכול להביא אותה ואת לחמה ממעשר ולא יביא מחיטי מעשר שני אלא ממעות מעשר שני. **גמרא** רב הונא אומר שמי שאמר הרי עלי לחמי תודה יביא תודה ולחמה שהרי ודאי הוא יודע שלחם לא קרב ללא התודה וכוונתו לתודה ולחמה וכשאמר לחמי תודה כוונתו לסוף הדברים, ולכאורה יש להוכיח ממה ששינוי שאמר הרי עלי תודה ממעשר ולחמה מחולין יביא כמו שאמר והרי כשאמר לחמה מחולין הוא יביא את התודה כמו הלחם, ויש לדחות שכשאמר שהתודה תבא ממעשר זה כאילו אמר הרי עלי לחם לפטור תודתו של פלוני, אך קשה א"כ מה שכתוב ברישא אמר תודה מחולין ולחמה ממעשר יביא אותה ולחמה מחולין ולא אומרים שהוא כאומר הרי עלי תודה לפטור לחמו של פלוני, ויש לחלק שהלחם בא לפטור את התודה אך תודה לא באה לפטור את הלחם, ויש להוכיח ממה ששינוי שאם אמר הרי עלי תודה בלי לחם וזבח בלי נסכים אותו להביא תודה ולחמה וזבח ונסכים, ומשמע דוקא כשאמר תודה ואם לא אמר לא, ויש לדחות שגם אם לא אמר תודה יביא אותה עם לחמה ואגב שרצו לכתוב זבח בלי נסכים שלא שייך לכתוב נסכים בלי זבח לכן כתבו תודה, אך קשה שזה כנדר עם פתחו, וחזקיה מבאר שזה כדעת ב"ש שאומרים שתופסים את הלשון הראשון ששינוי שאם אמר הריני נזיר מגרוגרות ומדבילה לב"ש הוא נזיר ולב"ה אינו נזיר, ור' יוחנן אומר שגם ב"ה יודו באומר שאם הייתי יודע שלא נודרים כך לא הייתי נודר כך אלא כך וכופים הכוונה שיביא כמו שנדר בתחילה, ויש להוכיח ממה ששינוי שאם אמר הרי עלי תודה בלי לחם וזבח בלי נסכים ואמר לו הבא תודה עם לחם וזבח עם נסכים ואמר אילו הייתי יודע שזה כך לא הייתי נודר כופים אותו ואומרים לו שמור ושמעת וזה מובן דוקא לחזקיה וקשה על ר' יוחנן ויש לומר שאכן זה רק לדעת ב"ש.

מה שכתוב שאומרים לו שמור ושמעת מבאר אביי שמור הבא תודה ושמעת הבא לחמה, ורבא מבאר שמור הבא תודה ולחמה ושמעת שלא תהיה רגיל לעשות כך.

מה שהמשנה אומרת שאם אמר תודה ממעשר ולחמה מחולין יביא ממעשר ולכאורה משמע שהוא יביא רק ממעשר ור"נ ורב חסדא אומרים שאם רצה מביא מחולין ואם רצה יביא ממעשר ומה שכתוב שלא יביא מחיטי מעשר אלא ממעות מעשר אומרים ר"נ ורב חסדא שהכוונה לחיטים עצמם של מעשר שני אך יכול להביא מחיטים שקנו ממעשר שני, ורב ירמיה ישב לפני ר' זירא

ואמר שיכול להביא מחיטים שנקנו ממעשר אמר לו ר' זירא כך אתה אומר אך אני אומר שלא יביא מחיטים שנקנו ממעות מעשר ואפרש את טעמי ואת טעמך שאתה סובר שלומדים תודה משלמים,

דף פב ולמדו שלמים גזירה שוה שם שם ממעשר ויש ללמוד שכמו ששלמים אין גופם מעשר כך תודה וחיתים הלכותות ממעות מעשר אין גופם מעשר, ור' זירא סובר שלמדו תודה משלמים ושלמים למדו ממעשר כמו ששלמים זה לא מין מעשר כך תודה לא מין מעשר להוציא חיתים שנקנו ממעשר שהם מין מעשר.

ר' אמי אומר שמי שמתפס מעות מעשר שני לשלמים לא קנו לשלמים שקדושת שלמים אינה חזקה לחול על קדושת מעשר שני, ויש להקשות ששנינו שמי שקנה חיה לשלמים ובהמה לבשר תאווה לא יצא העור לחולין א"כ מוכח שהבהמה עצמה נקנתה לשלמים, אך יש לומר שרב אמר עליה שלא נקנה לשלמים ומה שכתוב לא יצא העור לחולין הכוונה שאינו בתורת לצאת לחולין שלא חל בו כלל קדושה, ומבאר רבה שהוא נעשה כקונה שור לחרישה.

ר' יוחנן סובר שהמתפס מעות מעות מעשר שני לחולין קנו ור"א אומר שלא קנו ולא נחלקו לדעת ר' יהודה שמעשר שני הוא ממון הדיוט ונחלקו לדעת ר"מ שמעשר שני הוא ממון גבוה שר"א סבר כר"מ ור' יוחנן סובר שכיון שמעשר גם נקרא שלמים לכן הוא נתפס בשלמים, ויש להקשות ששנינו שמי שהתפס מעות מעשר שני לשלמים כשפודה אותה מוסיף שני חומשים אחד לקודש ואחד למעשר, ויש לומר שזה לא לכו"ע אלא רק לדעת ר' יהודה.

משנה האומר תודה מביא רק מחולין ולמדו מהפסוק וזבחת פסח לה' אלוקיך צאן ובקר והרי פסח בא רק מכבשים ועזים וכתוב צאן ובקר להקיש את כל הבא מאן ובקר לפסח שהוא דבר שבחובה ובא רק מחולין כך כל הקרבנות שבאים לחובה באים רק מחולין, לכן מי שאמר הרי עלי תודה הרי עלי שלמים שזה בא חובה יביא רק מחולין ונסכים בכל מקום יביא רק מחולין. **גמרא** שפסח בא רק מחולין למדו כדברי ר"א שנאמר פסח במצרים ופסח בדורות כמו שבמצרים הוא בא רק מחולין שלא היה מעשרות כך לדורות הוא בא רק מחולין ואמר ר"ע וכי לומדים אפשר לבא ממעשר ממה שאינו יכול לבא ממעשר, אמר ר"א שאף שאי אפשר שיהיה מעשר במצרים בכ"ז זה ראייה גדולה ללמוד ממנה, ור"ע חזר ואמר שיש פירכא שפסח מצרים לא טעון מתן דמים ואימורים במזבח **עמוד ב** ואילו לדורות הוא טעון מתן דמים ואימורים במזבח, אמר ר"א שכתוב ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה שכל עבודות של חודש זה שוות, ויש להקשות לדברי ר"ע שלא לומדים אפשר ממה שאי אפשר מדוע הוא חזר לפרוך, ואם הוא חזר בו ומה שלא לומדים זה בגלל הפירכא הרי ניתן להוכיח מפסח מדבר שבא רק מחולין, ויש לומר שר"ע אמר את הפירכא לדעת ר"א שהוא סובר שבאמת לא לומדים אפשר משאי אפשר אך גם לשיטתך שלומדים משאי אפשר יש לפרוך שפסח מצרים לא טעון מתן דם ואימורים במזבח, ואמר לו ר"א שיש היקש ועבדת את כל עבודות החודש הזה, ויש להקשות לדעת ר"א מדוע הוא לא אמר שיש להוכיח מפסח מדבר ויש לומר שהוא אמר רק לדברי ר"ע, שהוא סובר שלומדים אפשר משאי אפשר אך לר"ע שלא לומדים משם אך יש להקיש מועבדת וממה שלא פרכו על כך הוכיח רב ששת שלא משיבים על ההיקש והקשו בתרביצא שהוא ביהמ"ד שדבר הלמד בהיקש לא מלמד בהיקש ויש לומר שנאמר כלל וכל הפסחים הם ענין אחד.

ר"ע סובר שפסח בא מחולין כדברי שמואל בשם ר"א שלמד מהפסוק זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים **מעולה** לומדים שכמו שעולה טעונה כלי כך בכל הקרבנות צריך כלי ואין לומר שהכוונה למזורק של קבלת הדם שזה למדנו כבר מהפסוק בזבחי שלמי ציבור וישם באגנות, אלא הכוונה לשחיטה בסכין ובעולה עצמה למדו הפסוק וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו והוא היה קרבן עולה שכתוב על האיל ויעלהו לעולה תחת בנו, **ממנחה** לומדים שכמו שמנחה נאכלת רק לזכרי כהונה כך הכל נאכל לזכרי

כהונה, ולכאורה אם באים ללמוד לחטאת ואשם הרי נאמר בהם להדיא,

דף פג ובזבחי שלמי ציבור למדו מריבוי הפסוקים בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר ככהנים יאכל אותו ללמד על זבחי שלמי ציבור שנאכלים רקלזכרי כהונה, ויש לומר שאכן נחלקו בזה תנאים יש שלמדו מההיקש ויש שלמדו מהפסוק כל זכר, **מחטאת** למדו שכמו שחטאת מקדשת בבלוע כך כל הקדשים מקדשים בבלוע, **מאשם** לומדים שכמו שבאשם אין קדושה בשפיר ושליא כך בכל הקדשים אין קדושה בשפיר ושליא וסובר התנא הזה שולדות הקדשים קדושתם בלידה ולומדים אפשר לבא נקבה ומשאי אפשר לבא נקבה, **ממילואים** לומדים שכמו שמילואים מותרם בשריפה ואין להם מותר בעלי חיים בשריפה כך בכל הקדשים מותרם בשריפה ואין מותר בעלי חיים בשריפה, **משלמים** לומדים שכמו ששלמים מפגלים ומתפגלים כך כל הקרבנות מפגלים ומתפגלים, ובברייתא שנו בשם ר"ע שלמדו מההיקש **למנחה** שכמו שמנחה מקדשת את הבלוע כך כולם מקדשים בבלוע וצריך ללמוד ממנחה ומחטאת שאם היינו לומדים רק ממנחה היינו אומרים שרק מנחה בולעת מחמת רכותה אך בשר חטאת לא יקדש בבלוע ואם היה כתוב בחטאת היינו אומרים שרק בחטאת יש בליעה שהבשר בולע מחמת שומנו אך מנחה לא תבלע לכן צריך ללמוד משניהם, **מחטאת** לומדים שכמו שחטאת באה מחולין וביום ועבודתה בימין, ואמנם בחטאת עצמה למד רב חסדא מהפסוק והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו לו משלו ולא משל מעשר, ובאמת ביום לומדים מהפסוק ביום צוותו ויש לומר שאכן נקטו את זה סתם, ואמנם בידו הימנית למדו מדברי רבה בר בר חנה בשם ר"ל שכל מקום שנאמר אצבע וכהונה הכוונה לימין אלא גם בידו הימנית נקטו סתם,

מאשם לומדים שכמו שאשם עצמותיו מותרים כך כולם עצמותיהם מותרים,

יש להקשות מה למד ר"ע מהפסוק וזבחת פסח **עמוד ב** יש לומר שר"ע למד כדברי ר"נ בשם רבה בר אבוא שלמד מהפסוק הזה שמותר הפסח קרב לשלמים שכתוב וזבחת פסח צאן ובקר והרי פסח בא רק מצאן אלא מלמד שמותר הפסח יהיה לקרבן שקרב מצאן ובקר והיינו שלמים, אך קשה שניתן ללמוד כמו שאביו של שמואל למד מהפסוק אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים שדבר שבא מהצאן יהיה לזבח שלמים, ועוד קשה ממה ששנינו שלומדים מהפסוק כבש לרבות פסח לאליה וכשכתוב אם כבש בא ללמד שפסח שעברה שנתו ושלמים שבאים מחמת פסח הם כשלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, וכשכתוב ואם עז הוא מפסיק בענין שעז לא טעונה אליה, ויש לומר שצריך ג' פסוקים אחד לעבר זמנו ושנתו ואחד לעבר זמנו ולא שנתו ואחד כשלא עבר זמנו ושנתו, שאם היינו שונים שעברה זמנו ושנתו היינו אומרים שרק הוא קרב שלמים כיון שהוא נדחה לגמרי מפסח אך אם עבר זמנו ולא שנתו הוא ראוי לפסח שני ולא יקרב שלמים ואם היינו שונים עבר זמנו ולא שנתו שהוא נדחה מפסח ראשון אך לא עברה זמנו ושנתו שלא נדחה עדיין הוא לא יקרב שלמים לכן צריך לכתבו.

פרק כל קרבנות הציבור

משנה כל קרבנות הציבור והיחיד באים מהארץ ומחו"ל מחדש ומישן חוץ מעומר ושתי הלחם שבאים רק מהארץ ומהחדש, וכולם באים רק מהמובחר והמקומות מכמים וזטחא הם אלף לסולת והשני להם הוא עפוריים בבקעה וכל הארצות ראויות לקרבן אך מכאן היו מביאים. **גמרא** משנתנו לא כדברי הברייתא ששנינו שעומר שבא מישן כשר וכן שתי הלחם שבאו מישן כשרות אלא שחיסר מצוה, בעומר כתוב תקריב את מנחת ביכורין אפילו מהעלייה, בשתי הלחם כתוב ממושבותיכם תביאו ולא מחו"ל ממושבותיכם אפילו מעלייה, ולכאורה למדו משם שכל מה שאתה מביא ממקום אחר הוא כזה, ויש לומר שהיה ניתן לכתוב תביא וכתוב תביאו ללמוד ב' דברים ומה שכתוב ראשית הוא רק למצוה, ומה שכתוב חדשה לומדים כמו ששנינו שר"ע ור' נתן אמרו ששתי הלחם שבאו מישן כשרות ומה שכתוב חדשה הכוונה שהיא חדשה לכל המנחות ונחלקו רק לענין חדש שאינו מעכב.